

Internetconsultatie wijzigingsvoorstellen Bbz – reactie gemeente Hengelo

1. *De aanvraagmogelijkheid voor Bbz-bijstandsverlening aan ondernemers in de binnenvaart bij de woongemeente in plaats van bij centrumgemeenten*

Van ondernemers in de binnenvaart is de woongemeente niet altijd duidelijk of moeilijk te bepalen. Dit zou 'getouwtrek' tussen gemeenten kunnen opleveren. Wie is verantwoordelijk? Dit ook in relatie tot het voorstel het budget onder te brengen binnen het bestaande budget. Daarmee zit er een negatieve financiële prikkel op het uitvoeren van deze regeling.

2. *Stoppen van de instroom in de specifieke regeling voor zelfstandigen van 55 jaar en ouder met een niet-levensvatbaar bedrijf of zelfstandig beroep.*

Er wordt een averechts effect voorzien van de nu voorgestelde maatregel om de regeling voor ouderen af te sluiten.

De arbeidsparticipatie van deze groep oudere ondernemers zal afnemen, en de kosten nemen toe omdat een bijstandsuitkering doorgaans ongeveer het dubbele kost van een aanvulling op het levensonderhoud voor deze groep. Hieronder is ook een casus bijgevoegd die illustreert dat oudere zelfstandigen een specifieke kwetsbare doelgroep vormen.

Casus oudere zelfstandige

Echtpaar van 63 en 64 hebben hun gehele leven samen een winkel in de detailhandel. In al die jaren hebben ze zwarte cijfers kunnen draaien door blijvend in te zetten op omzetverhoging, kostenreductie, aanpassing assortiment, andere locatie etc. Alles wat je van een goed ondernemer mag verwachten. In al die jaren hebben ze geen beroep kunnen en hoeven doen op sociale voorzieningen (zoals WW, ziekteverzekering etc.). Ziek zijn kan niet als je een winkel runt als echtpaar. Dat betekent ook dat je in bepaalde situaties over je fysieke grenzen heen gaat, maar de gevolgen neem je voor lief. Je bent trots op het feit dat je zelfstandige bent. Je identiteit is voor een belangrijk deel verbonden aan de winkel.

In de tussentijd veranderen er dingen. Je hebt altijd meebewogen en ingespeeld op vernieuwing. Meerdere economische crises overleven. Daarnaast is de AOW-leeftijd in de loop der jaren fors gestegen.

Nu breekt er een moment aan dat het fysiek en mentaal allemaal wat zwaarder wordt. De detailhandel heeft te lijden onder concurrentie van bedrijven als de Action en andere 'discounters'. Tegelijkertijd worden in jouw dorp wegen verlegd en trekken inwoners richting de steden.

Je zou kunnen zeggen, dit hoort bij het ondernemersrisico. Pas je bedrijfsvoering aan en ga ermee om. Het is echter de vraag of het logisch is dat dit echtpaar hun winkel nog verplaatst naar een andere locatie. Verhuizen kost tijd en vraagt om investeringen. De investering is nooit meer terug te verdienen. Tegelijkertijd wil het echtpaar de winkel graag blijven runnen tot hun AOW-leeftijd.

De huidige ouderenregeling binnen het Bbz biedt voor dit echtpaar de mogelijkheid om tot hun AOW-leeftijd hun inkomen aangevuld te krijgen. Dit is het minimum, maar dit echtpaar is gewend om van een klein inkomen rond te komen.

Deze regeling voorkomt veel verloren kosten. Let op: dit echtpaar heeft hun pensioenvoorziening in het winkelpand. Dit is geen vetpot, maar het zorgt ervoor dat na het staken van de winkel de AOW nog wat aangevuld kan worden.

Na afschaffing van de ouderenregeling moeten deze ondernemers vervroegd hun winkel onder druk verkopen. Waarschijnlijk moeten ze akkoord gaan met een lagere prijs omdat ze snel moeten verkopen.

De kans is klein dat zij nog gaan werken in loondienst. Het echtpaar is fysiek beperkt. In de winkel werken gaat nog. Dit is werk dat ze kennen en ze hebben in al die jaren de taken onderling goed verdeeld. Ze hebben aan één woord genoeg en kunnen elkaar blind vertrouwen. Ze zijn vergroeid met hun werk.

Ze beschikken niet over diploma's. Geld voor een AOV was er niet. De vraag is ook welke werkgever nog plek biedt en nog in ze wil investeren. Dit is een specifieke groep. De maatschappelijke schade is groter als zij onder druk hun bedrijf moeten beëindigen dan dat zij nog enkele jaren hun winkel kunnen runnen. De kans dat zij een beroep moeten doen op collectieve voorzieningen (schuldhulp, Wmo, Wlz, volledige bijstandsuitkering) is reëel en zal vele malen groter zijn dan wanneer het inkomen uit de onderneming een kleine aanvulling krijgt.

Met deze aspecten heeft het SEO-onderzoek geen rekening gehouden. Als SEO dezelfde onderzoeksmethode toepast op de Jeugdhulp is waarschijnlijk ook de conclusie dat de Jeugdhulp een negatieve maatschappelijke businesscase heeft. Politiek kan deze boodschap echter niet verkocht worden. Het Bbz is echter een relatief kleine regeling en kleine ondernemers zijn niet bezig met lobby voor gunstige voorzieningen.

Het is bekend dat veel oudere ondernemers - in bijvoorbeeld de detailhandel - kampen met vergelijkbare problematiek. Tegelijkertijd is er op dit moment veel aandacht voor het verbeteren van de schuldhulpverlening aan ondernemers. Het nu beschikbare bedrijfskapitaal voor ouderen kan een belangrijke rol spelen bij schuldsanering. Door op dit moment de ouderenregeling af te schaffen wordt ons inziens ook in dit licht het paard achter de wagen gespannen.

Aanpassen aan de huidige tijd?

Mogelijk dat de regeling wel aangepast kan worden aan de huidige tijd. Denk bijvoorbeeld aan een verhoging van de leeftijdsgrens in relatie tot de verhoogde pensioensleeftijd.

3. Vereenvoudiging van het Bbz.

Uitleg van het ministerie:

Vereenvoudiging van het Bbz, waardoor per 1 januari 2020 een aantal rechten en plichten rond de terugbetaling van de (voorlopige) leenbijstand en de rente op bedrijfskrediet veranderen.

Het Bbz is onderdeel van de Participatiewet en kent hetzelfde vangnetkarakter, met dien verstande dat het gericht is op de specifieke groep van zelfstandigen. Met dit besluit wordt het Bbz op onderdelen meer in lijn gebracht met uitgangspunten van de Participatiewet. Dit is ten eerste het uitgangspunt van de Participatiewet dat algemene bijstand niet wordt verstrekt in de vorm van een rentedragende lening. Ten tweede gaat het om het uitgangspunt van de Participatiewet dat bijstand niet met terugwerkende kracht wordt verleend.

Als consequentie van beide voornoemde uitgangspunten vervalt voor de gevestigde zelfstandige de mogelijkheid om bij inkomenstekort in het boekjaar van de aanvraag en het voorafgaande boekjaar te kiezen voor aftrek van het bedrijfskrediet. Voor het verwachte inkomenstekort in het boekjaar van de aanvraag wordt het mogelijk algemene bijstand aan te vragen met de mogelijkheid dat de voorlopige renteloze leenbijstand na afloop van het boekjaar wordt omgezet in bijstand om niet. In het verlengde hiervan is geregeld dat de mogelijkheid van rentereductie op het bedrijfskrediet beperkt wordt tot gevallen waarin alleen bedrijfskrediet (en geen algemene bijstand) wordt verstrekt.

Er wordt niet aangegeven waarom de oorspronkelijke argumenten voor de omzettingregeling niet meer actueel zouden zijn. Zoals bijvoorbeeld aangegeven in de toelichting op het BZ van 1987 (p. 34) is er vaak een aanwijsbare samenhang tussen de ontstane kredietbehoefte en een ontoereikend inkomen daarvóór.

Immers, bij onvoldoende inkomen blijven bij een zelfstandige de zakelijke rekeningen eerst gewoon langer liggen en duurt het een tijd totdat het probleem alleen nog is op te lossen met een financiering.

Dit maakt het heel logisch om de bijstand om niet / het inkomenstekort wel te beoordelen op basis van het voorafgaande jaar. In het lopende jaar is dat tekort er misschien al niet meer!

Daarom is het gaan verstrekken van een actuele uitkering niet altijd zinvol. Sterker nog, bedrijven waarbij het leed al geleden is (qua inkomen) maar die nog met 'oud zeer' zitten, zijn eerder levensvatbaar te achten en te financieren met Bbz.

Kortom, met de omzettingmogelijkheid onderscheidt een Bbz krediet zich bij uitstek als sociaal vangnet c.q. onderdeel van bijstandswetgeving, vergeleken met bancaire financiering.

Rente: dit valt in de praktijk reuze mee, het gaat immers alleen over de rente over het berekende / te berekenen inkomenstekort. Dit is in ieder geval over het voorgaande jaar al direct of heel snel te berekenen.

Het verstrekken van een periodieke uitkering naast een krediet is ook veel duurder: over het nettobedrag moet ca 60% loonheffing (eindheffing) worden afgedragen, i.t.t. over de huidige - onbelaste - omzettingsbedragen ineens!

Alternatief

Het in stand laten van de omzettingmogelijkheid betekent aan de andere kant dat er dan nog een oplossing gevonden moet worden voor het effect daarvan op de terugontvangsten op het krediet (en waarvan het 75% risico naar de gemeente verschuift). Zoals eerder is voorgesteld, kan op jaarbasis bekeken worden welk bedrag is omgezet op kredieten. Dit wordt dan in mindering gebracht op het kredietbedrag dat door de gemeente voor 75% moet worden terugbetaald.

Een omzetting kan immers betekenen dat van een krediet nog maar slechts een klein gedeelte (of niets) moet worden afgelost door de klant. Daar heeft de gemeente geen invloed op, maar ze betaalt dan feitelijk wel deze rekening.